

ETIK OCH VÄRDERINGAR

**ETISKT PROGRAM
Sammanfattning**

Neuro

Innehåll

Våra värderingar.....	3
Människosyn.....	3
Människovärde	3
Livet har ett värde i sig.....	3
Etik och samhälle.....	3
Människovärde och ekonomi	3
Rätten till en värdig död – om rätt att få dö	4
Rätt att bestämma	4

Våra värderingar

Människosyn

Neuro ansluter sig till *den humanistiska människosynen*, det vill säga att människan är fri, ansvarig, skapande och social. Neuro hävdar att den humanistiska människosynen gäller ovillkorligt och omfattar även människor med funktionshinder. Begreppet frihet och ansvar måste kunna förverkligas även för funktionshindrade. Vårt behov av att skapa och leva i social gemenskap med andra måste erkännas och tas på allvar.

Människovärde

Neuro sällar sig till människovärdesprincipen som innebär att den enskilda människan har ett unikt värde. Det axiomatiska människovärdet är *ovillkorligt och på förhand givet; det kan inte reduceras eller graderas, inte heller förverkligas och det existerar oberoende av vilka egenskaper och förmågor individen har.*

Livet har ett värde i sig

En annan utgångspunkt för Neuros arbete är uppfattningen att livet har ett värde i sig. Varje människas liv är värt att leva och bevara. Men att värna livet innebär inte bara överlevnad utan också rätt till ett gott liv.

Neuro menar att vad som är ett gott liv måste bedömas utifrån den enskildes behov och förutsättningar. Det goda livet kan se olika ut för olika människor och skifta mellan olika livssituationer. Därför går det inte att lista vilka generella kriterier som ska vara uppfyllda för att livskvalitet ska anses föreligga, även om trygghet, respekt, gemenskap med andra är viktiga komponenter. Ett gott liv utesluter inte svårigheter och motgångar. Däremot innefattar ett gott liv alltid stöd och hjälp när man befinner sig i en utsatt situation.

Etik och samhälle

Neuro menar att politik och ekonomi i grunden är etiska frågor. Hur fördelning av resurserna i ett samhälle sker, vilka som gynnas eller missgynnas i kommunernas och regionernas budgetar bottnar i beslutsfattarnas syn på människan och människans värde. När prioriteringar måste göras sätts de demokratiska idealen och synen på människans värde på prov. Besparingar inom angelägna sektorer, exempelvis vård och omsorg, är enligt Neuro en etisk utmaning. Vi menar att vår målsättning - ett samhälle för alla - endast kan förverkligas i ett samhälle där solidariteten mellan människor och grupper av människor sitter i högsäte.

Människovärde och ekonomi

Neuro har med tillfredsställelse noterat att hög ålder, låg födelsevikt, självförvållade skador, ekonomisk ställning och social funktion inte är en godtagbar grund för prioriteringar. Vi menar att "sjukvården är förpliktad att beakta behoven hos de svaga, hos dem som inte är medvetna om sitt människovärde eller kan göra sin röst hörd, exempelvis barn, åldersdementa, gravt psykiskt störda etc". Vi ifrågasätter dock om det är rätt att enbart föra en prioriteringsdiskussion inom vårdsektorn? Vi menar att samtliga samhällsutgifter måste tas upp till prövning.

Rätten till en värdig död – om rätt att få dö

Debatten borde inte handla om dödshjälp utan om hur man ska hjälpa människor att leva värdigt tills de dör.

Neuro har klart tagit ställning mot dödshjälp, bland annat i vårt vårdpolitiska program, samt i remissvar och debattartiklar. Vi anser att en legalisering av dödshjälp är ett uttryck för uppfattningen att människor med funktionshinder har ett lägre människovärde och att deras liv inte är värda att leva. Vi menar att det inte finns någon anledning för Neuro att ändra uppfattning.

Neuro har också i många sammanhang tagit ställning för rätten till en värdig död. God vård i livets slutskede får inte påverkas av ekonomiska aspekter. Detta krav måste ständigt upprepas.

Rätt att bestämma

Samtidigt som Neuro bestämt säger nej till dödshjälp, säger vi i princip ja till patientens rätt att själv bestämma över sin kropp, sin behandling och sin vård. Begreppet *autonomi*-självbestämmande - är en hörnpelare i såväl hälso- och sjukvård som omsorg och service. Detta innefattar även rätten att avstå från åtgärder som är livsviktiga. Lagen är så formulerad, och det finns anledning att slå vakt om detta. Det kan till och med vara så att efterfrågan på dödshjälp minskar om man vet att man själv har rätt att avstå från att bli behandlad.